

Република Српска не крши Дејтонски споразум нити међународно право. Напротив, залаже се за стриктно придржавање Устава БиХ, као дијела уговора, који већину надлежности оставља у рукама два ентитета и сваком од три конститутивна народа обезбјеђује механизме заштите њихових права. Такође, поштовање међународног права значи да високи представници морају бити именовани у складу са процедурама утврђеним Анексом 10. Дејтонског споразума и дјеловати у оквиру прописаног мандата, истакла је српски члан Предсједништва БиХ Жељка Цвијановић која се путем видео линка обратила на сједници Савјета безбједности Уједињених нација.



Поручила је да се Српска залаже за поштовање нашег устава и процедура које он прописује.

- Противи се злоупотреби и заобилажењу наших институција и одредби Устава као што је, на примјер, то случај са актуелном резолуцијом о дану сјећања на Сребреницу. На припреми ове резолуције за гласање на Генералној скупштини УН ради се без икаквих претходних консултација и одобрења од стране релевантних и надлежних институција БиХ - истакла је српски члан Предсједништва БиХ.

Цвијановићева се захвалила на прилици да се обрати Савјету безбједности и подијели своје ставове и виђење ситуације у земљи.

- Предсједништво Босне и Херцеговине, дјелује као колективни трипартитни шеф државе и у то тијело сам изабрана из Републике Српске, једног од два ентитета која чине Босну и Херцеговину - рекла је она.

Подсјетила је да се друга два члана Предсједништва Босне и Херцеговине бирају се из другог ентитета, Федерације БиХ.

- То јасно показује да Босна и Херцеговина није једна изборна јединица када је у питању избор заједничких институција на нивоу БиХ. То такође говори да је Устав БиХ, односно Анекс 4. Дејтонског споразума, пажљиво конципиран тако да успостави систем са два ентитета са високим степеном аутономије и три конститутивна народа, као и са важним механизмима подјеле власти. Ови механизми гарантују свим конститутивним народима заштиту од мајоризације и равноправно учешће у управљању земљом - навела је она.

И управо је тај принцип једнакости, додаје она, главни чувар мира и стабилности у нашој земљи, а не репресија, тоторство или међународне интервенције, како често погрешно и неразумно тврде они који желе да оправдају такав међународни интервенционизам и своје колонијално понашање.

- Овдје бих жељела да истакнем неколико критичних питања која оптерећују Босну и Херцеговину и коче њен напредак. Али, дозволите ми да прво кажем неколико ријечи о Републици Српској и ставовима њених институција, које многи често погрешно приказују на прилично тенденциозан начин, унутар и изван Босне и Херцеговине - поручила је она.

Нагласила је да Република Српска не крши владавину права.

- Напротив, залаже се за поштовање нашег устава и процедура које он прописује. Противи се злоупотреби и заобилажењу наших институција и одредби Устава као што је, на примјер, то случај са актуелном резолуцијом о дану сјећања на Сребреницу. На припреми ове резолуције за гласање на Генералној скупштини УН ради се без икаквих претходних консултација и одобрења од стране релевантних и надлежних институција БиХ - истакла је српски члан Предсједништва БиХ.

Нагласила је да Република Српска не подрива демократију.

- Напротив, Република Српска је постојана у ставу да само наше демократски изабране институције имају право да доносе законе и да законе не могу и не смију наметати неизабрани страни држављани. Република Српска је определијељена за мир и стабилност и жели да види БиХ као истински демократску и суверену државу способну да промовише унутрашњи дијалог у тражењу уравнотежених, у Уставу утемељених рјешења која би одговарала свима у БиХ. Нажалост, изазови са којима се суочавамо посљедњих година пријете да угрозе не само Устав БиХ него и безбједност и стабилност земље, па чак и цијелог региона Западног Балкана. Овим пријетњама директно доприносе они који Босну и Херцеговину упорно држе у статусу квази-протектората, гдје се заобилазе владавина права и демократско управљање, а аутократске / колонијалистичке стране интервенције спречавају помирење међу нашим народима - навела је она.

Рекла је да Тренутно постоји неколико великих изазова по мир и стабилност у БиХ, а већину користе, у разним манипулацијама, и иницирају страни и домаћи политички актери који настоје да "поново напишу" Дејтонски споразум, Устав БиХ, законе БиХ и међународно право.

- Ове пријетње по мир и стабилност могу се подијелити у сљедеће категорије:

1. уплитање у унутрашње политичке и демократске процесе,

2. прибјегавање пријетњама силом / насиљем

3. непоштовање владавине права и кршење међународног права

4. мијешање у изборе и обесправљивање бирача.

Цвијановић се детаљно осврнула на ове изазове и пријетње.

- У средишту сваког спора унутар БиХ налази се фундаментално спорно питање које се тиче природе заједничке државе. Према Дејтону, као и историјски, БиХ могла би да функционише само кроз доношење одлука консензусом, гдје би сваки народ био заштићен од прегласавања од стране представника друга два народа. Нажалост, док се српски и хрватски народ и њихови изабрани представници досљедно боре за поштовање Дејтонског споразума онако како је написан и потписан, Бошњаци и њихови изабрани представници залажу се за унитарну и централизовану државу - истакла је она.

Навела је да бошњачки политички циљ централизације БиХ често подржавају и пропагирају страни актери у БиХ.

- Незаконитим одлукама и присилом, којима су узастопни високи представници годинама прибјежавали, значајно је измијењена уставна структура БиХ успостављена Дејтонским споразумом. У ствари, високи представници су се својим поступцима уплitalи у унутрашње демократске процесе и договор изабраних и легитимних представника конститутивних народа и ентитета БиХ. Високи представници су, углавном на страни бошњачких тежњи за централизованом државом, кршили суштинске одредбе Дејтонског споразума које предвиђају заштиту и равноправност конститутивних народа, чиме су угрожавали мир и безбједност у БиХ - сматра она.

Свака суверена држава, додаје Цвијановић, и сви демократски изабрани званичници

уживају заштиту од страног задирања у унутрашње ствари, према Повељи Уједињених нација и бројним међународним уговорима и прописима.



- Нажалост, поједине стране дипломате у БиХ и Кристијан Шмит, који позира као некакав хибрид "колонијалног намјесника" и типичног деспота, континуирано се и са све деструктивнијом тенденцијом, мијешају у унутрашње демократске процесе и процесе одлучивања унутар БиХ. Ово мијешање је подрило политички консензус на заједничком нивоу БиХ, који је усмјеравао и подстицао напредак БиХ на путу ка чланству у ЕУ. Консензус око чланства БиХ у ЕУ једино је важно питање које омогућава тешке компромисе и договор свих политичких снага БиХ и изабраних лидера. Као такав, од суштинског је значаја за одржавање мира и стабилности унутар наше заједничке државе - поручила је Цвијановић.

Истиче да други страни актери, као што је Савјет за имплементацију мира, које није дио међународног права јер није предвиђен Дејтонским споразумом, и појединачне дипломате акредитоване у БиХ, на сличан начин су задирали у унутрашња питања и

тако ОХР-у помагали у њиховим незаконитим поступцима, а сада и Шмиту.

- Чак је и резолуција о дану сјећања на Сребреницу која се предлаже Генералној скупштини УН-а еклатантан примјер како страном мијешање и непоштовање устава БиХ подривају мир и стабилност. Нацрт резолуције, чији су аутори поједине земље и амбасадор БиХ при УН Златко Лагумџија, одражава потпуно непоштовање Устава БиХ и Предсједништва БиХ, које је искључиво надлежно за формулисање спољне политике БиХ. О том нацрту резолуције Предсједништво није ни разговарало нити је усвојило; штавише, нема ни консензуса међу нашим народима нити на било ком нивоу власти о тексту резолуције, који је намјерно ускраћен и скривен од јавности. Већина ваших држава зна да се ова активност води у супротности са Дејтонским споразумом, али сте једноставно одлучили да ту чињеницу игноришете - сматра Цвијановић.

Истиче да неке чланице УН-а сматрају да је ова резолуција бенигна и да представља чин људског саосјећања.

- Међутим, јасно је да је намјера која стоји иза ње све само не бенигна. Професор Френсис Бојл, правни савјетник бошњачких политичких лидера, прошлог петка, 26. априла, у интервјуу једној сарајевској ТВ мрежи, изјавио је да након доношења резолуције у Генералној скупштини УН-а, све тзв. "пробосанске снаге" морају да се уједине да то искористите за укидање Републике Српске. Ова опасна изјава, нажалост, одражава преовлађујућу намјеру многих бошњачких политичких лидера и јасно показује да је предложена резолуција дестабилизујућа за мир и стабилност у БиХ - сматра Цвијановић.

Ни не чуди, каже она, да ова врста страног уплитања подрива преговоре и компромис унутар БиХ, јер увијек фаворизује једну страну - бошњачку.

- И док званичници Републике Српске говоре о неопходности очувања мира и стабилности и рјешавања свих отворених политичких питања у демократским институцијама, одређеним пријетњама и милитаристичким изјавама западни амбасадори у Сарајеву настоје да улију страх у Србе, а истовремено дају наду неким радикалним снагама у бошњачком политичком врху да ће НАТО „ријешити“ "проблематичну" Републику Српску тако што ће је укинути. Истовремено, бошњачки званичници, попут министра одбране БиХ Зукана Хелеза и министра безбједности ФБиХ Раме Исака, отворено пријете насиљем и ратом. Међу многобројним запаљивим изјавама министра Хелеза,

двје су најопасније: да ствара "резервне" војне снаге у БиХ, и позив да се у школе у БиХ уведе "војна обука". Министар Исак је, с друге стране, изјавио да ће "повести 10 корпуса" када се Република Српска буде укидала - сматра Цвијановић.

Истиче да се овакве пријетње и позиве на насиље, Шмит и страни амбасадори ријетко осуђују.

- Такође треба напоменути да актуелна пријетња од радикалних исламских терористичких ћелија представља опасност не само за мир у БиХ и на Западном Балкану него и у цијелој Европи. Прије само двје седмице, полицијске снаге су у Зеници ухапсиле једну особу која се сумњичи да припада радикалној исламистичкој групи у ФБиХ. Локални медији у БиХ недавно су објавили и да је министар Хелез одобрио да полигони Оружаних снага БиХ у Мостару користе страни држављани и поједини мјештани повезани са радикалним вехабијским покретом - навела је Цвијановићева.

Указала је да је ово посебно опасно и неодговорно јер се "БиХ дуги низ година у страним медијима и међународним безбједносним извјештајима означава као најопаснији извор цихадистичког тероризма у Европи".

- Забринутост због терористичких пријетњи које долазе из БиХ примијетиле су многе западне владе и други извори. На примјер, амерички Стејт департмент прошле године пише: „Терористичке групе настављају да планирају могуће нападе у БиХ“. Француски предсједник Емануел Макрон је 2021. године, говорећи о присуству цихадиста у БиХ, назвао земљу "темпираном бомбом". Према подацима које је објавио Центар Вилсон у Вашингтону, БиХ је међу европским земљама имала највећи број грађана који су отишли да воде цихад у Сирији и Ираку. Као што сви знамо, владавина права је један од основних услова за мир и демократско управљање. Нажалост, он се у БиХ крши и игнорише упорно, а то посебно чине Шмит и његови помагачи и саучесници из одређених страних амбасада - навела је Цвијановић.

Указала је да је владавина права ји у средишту процеса европских интеграција, а представници ЕУ и држава чланица ЕУ стално наглашавају важност њеног поштовања, али Шмиту упућују тек благи пријекор због константног кршења те исте владавине права.



- Шмит и његови поборници тврде да он има извршну, судску и законодавну власт и да не одговара ниједној влади или суду у БиХ. Другим ријечима, сматрају да он има апсолутну моћ и никакву одговорност. Нејасно је како се ово може уклопити у било који нормалан концепт владавине права. У још већем обрушавању на владавину права, Шмит је измијенио Кривични закон БиХ како би га користио као средство кажњавања сваког ко не поштује његове одлуке. Тренутно се против демократски изабраног председника Републике Српске, као и једног јавног функционера, води поступак зато што, испуњавајући своје уставне и законске обавезе, нису поштовали Шмитове наредбе - рекла је Цвијановић.

Каже да је владавина права и под ударом пријетњи и међународних санкција влада Сједињених Америчких Држава и Велике Британије.

- Пријетње и санкција се користе за застрашивање изабраних и других званичника, њихових породица, приватних предузећа, па чак и медија. Сваки лидер који одбије да се повинује Шмиту или који одбије да прихвати незаконите субверзије Дејтонског споразума, напада се отворено и неумољиво и постаје мета санкција. Ове санкције уводе се без одговарајућег процеса, односно без икаквог формалног навода оптужби, чак и без појављивања пред судијом или судом, па макар и на минут. Банке су принуђене да затворе рачуне и одбију услуге овим појединцима, при чему они нису званично оптужени ни за једно кривично дјело. Ово понашање често се виђа у сфери организованог криминала и ни на који начин не личи на понашање демократских држава које подржавају међународни правни поредак или владавину права - поручила је Цвијановић.

Ово еклатантно незаконито понашање, додаје Цвијановић, и потпуно ниподаштавање владавине права од стране Шмита, његових саучесника у БиХ и помагача из различитих влада, подрива цјелокупан уставни поредак у БиХ, слаби институције власти и пренебрегава вољу грађана БиХ.

- Овакво понашање, без сумње, представља пријетњу по мир и стабилност у БиХ. Поред наведених кршења Дејтонског споразума, међународног права, Устава БиХ и владавине права, настављају се напори да се бирачима у БиХ ускрате права. Шмит је посљедњом одлуком наметнуо измјене Изборног закона у БиХ, што је јасан покушај интервенисања у изборе и манипулације резултатима на предстојећим локалним изборима. Иако најављена као техничка измјена Изборног закона којима се, наводно, обезбјеђује већи интегритет избора, ова одлука је, заправо, политичка и доводи у питање интегритет цјелокупног изборног процеса, док стварну контролу и утицај препушта неизабраном странцу - каже Цвијановић.



Поручује да је Шмит и овај пут прекршио Дејтонски споразум.

- Пренио је надлежности са ентитетских влада на централизовано тијело на државном нивоу, Централну изборну комисију, која је лишена и легитимитета и легалитета. Уз то, Шмит крши и радно законодавство: продужио је мандат члановима Централне изборне комисије и то преко законске и старосне границе за пензију. Централна изборна комисија сада може да заобилази суд пошто јој је Шмит дао право да директно кажњава свако кршење његовог изборног закона које Комисија види као такво. Истим диктатом, грађанима БиХ ускраћује њихова уставна и законска права да се кандидују за изборну функцију без одговарајућег поступка или било каквог правног лијека - рекла је Цвијановић.

Подсјетила је да када су Народна скупштина и изабрани представници Републике Српске предузели законске мјере за заштиту Дејтонског споразума и интегритета локалних избора у Републици Српској, Шмит и његови саучесници су изабраним званичницима отворено запријетили принудном смјеном и разним видовима кажњавања.

- Суштински, лишавањем изабраних званичника и институција власти уставних надлежности и одговорности, бирачи у БиХ лишени су права. Сваки пут када Кристијан Шмит наметне неку одлуку, ниподаштавајући демократски уставни поредак земље и одредбе Дејтонског споразума, то дестабилизује БиХ. Шмитове репресивне одлуке, непромишљени едикти, пријетње и друга уплитања, у БиХ изазивају кризу за кризом, од самог његовог доласка. Поступци и реторика званичника Републике Српске, које су одређене стране државе осудиле, биле су очекивано испровоциране Шмитовим нечувеним, незаконитим дјеловањем - истакла је она.

Чињеница је, додаје, да сваки пут када се незванац попут Шмита - или оних који га подржавају - упусти у флагрантно насилничке и незаконите поступке и покуша да ослаби, санкциониши или чак затвори наше демократски изабране лидере, то има савршено предвидљиве посљедице – то покреће грађане Републике Српске и њене изабране званичнике да се тим недјелима супротставе.

- Јасно је да континуирано кршење Дејтонског споразума од стране Шмита и његових међународних и домаћих саучесника представља пријетњу по мир и директно подрива

стабилност у БиХ. Ово кршење мора се на сваки начин осудити и што је прије могуће окончати. Захваљујем на пажњи и молим да сви, још снажније наставимо да подржавамо мир и стабилност у БиХ - поручила је Цвијановић.

(РТРС)